

Sygn. akt: I ACa 224/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Grzegorzcyk
Sędziowie:	SA Małgorzata Stanek SA Joanna Walentkiewicz - Witkowska (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2014r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. G.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej w R.**

o nakazanie wydania akcji i ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 października 2013r. sygn. akt X GC 671/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. G. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w R. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 224/14

UZASADNIENIE

Powód A. G. domagał się w toku procesu:

nakazania wydania mu dokumentów 350 akcji imiennych serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670,

ustalenia, że A. J. nie jest prezesem zarządu pozwanej, ponieważ została skutecznie odwołana albo nie została skutecznie powołana;

ustalenia, że jest właścicielem 350 akcji imiennych serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670, a Z. G. (1) nie nabył własności tych akcji na podstawie oferty z dnia 29 lipca 2011 roku od powoda

nakazania wpisania do księgi akcji powoda, jako posiadacza w/w akcji imiennych ,

przy czym roszczenia skierował przeciwko (...) S.A.
w R..

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa .

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 161 tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych, z których istotne są następujące:

Strona pozwana - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców, prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Jako jedyny członek zarządu wpisana jest A. J..

Kapitał zakładowy pozwanej wynosi 8.567 tys. zł i dzieli się na 85.670 akcji o wartości nominalnej po 100 zł każda. Akcje dzielą się na akcje imienne serii (...) o nr (...) - A900, akcje na okaziciela serii (...) o nr (...) - (...) i akcje imienne serii (...) o nr (...) - (...).

Powód - A. G. początkowo objął akcje o nr: (...) - A350 i (...) - A950; Z. G. (1) początkowo objął akcje o nr: (...) - A700 i (...) - (...); H. G. objęła akcje o nr: (...) - A800; zaś G. G. (1) objęła akcje o nr: (...) - A900.

Uchwałą nr 3 z 4 października 2002 r. walne zgromadzenie pozwanej, wyłączając prawo poboru dotychczasowych wspólników, postanowiło o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki poprzez emisję akcji serii (...) o nr (...) - B84.670, które miały zostać objęte przez Z. G. (1) i powoda w równych częściach za aport w postaci nieruchomości będących ich współwłasnością.

Następnie Z. G. (1), za aport o wartości 4.233.500 zł objął 42.335 akcji Serii (...) o nr (...) - (...), zaś powód, za aport o takiej samej wartości, objął również 42.335 akcji serii (...) o nr (...) - 84.670. Aport to nieruchomość, dla której w księgach wieczystych jako współwłaściciele po 1/2 części wpisani byli Z. G. (1) i powód; jednocześnie w treści aktu notarialnego Z. i G. małżonkowie G. oraz powód i H. małżonkowie G. oświadczyli, że powyższe nieruchomości zostały nabyte za środki wspólne małżonków (ze wspólnych dochodów z działalności gospodarczej), wobec czego stanowiły one ich majątek wspólny. Wreszcie Z. i G. małżonkowie G. oraz powód i H. małżonkowie G. oświadczyli, że na pokrycie aportu przenoszą własność tych nieruchomości na pozwaną. Stosowny zapis w akcie notarialnym został umieszczony jedynie w oparciu o oświadczenia małżonków. Akcje te objęli tylko powód i Z. G. (1). (umowa z dnia 22 sierpnia 2002 roku zawarta przez notariuszem A. R. A Nr (...))

Uprzednio nieruchomości te wspólnicy nabyli na podstawie dziedziczenia lub na podstawie umów kupna; podczas zawierania tych umów kupna (13 czerwca 2002 r., 3 kwietnia 2002 r. i 24 lipca 2002 r.) do podpisania aktów notarialnych, jako kupujący stawali tylko powód i Z. G. (1), którzy składali oświadczenie, że nieruchomości kupują za fundusze odrębne.

Dnia 20 lutego 2003 r. powód i H. G. umownie wyłączyli majątkową wspólność ustawową i jednocześnie oświadczyli, że ich stosunki majątkowe podlegać będą ustrojowi rozdzielności majątkowej.

Zgodnie z § 7 ust. 2 statutu strony pozwanej przeniesienie akcji imiennych wymagało zezwolenia spółki, zaś zezwolenia udzielała rada nadzorcza. Zgodnie z § 10 statutu pozwanej, członków zarządu wybierała rada nadzorcza. Natomiast rada nadzorcza - zgodnie z § 20 statutu - składała się z 4 członków wybieranych przez walne zgromadzenie. Rada nadzorcza miała na pierwszym posiedzeniu wybrać spośród swego grona przewodniczącego i zastępców (§ 26 statutu). Natomiast do ważności uchwał rady nadzorczej wymagane było zaproszenie wszystkich członków i obecność co najmniej 4 (§ 28 statutu); jednocześnie wskazano, że uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów a w wypadku równości głosów decydował głos przewodniczącego (§ 29 statutu). Wreszcie w § 36 wskazano, że walne zgromadzenie zwołuje się za pomocą listów poleconych wysłanych z 14-dniowym wyprzedzeniem.

3 kwietnia 2003 r. podczas Walnego Zgromadzenia pozwanej wybrano Radę Nadzorczą spółki w składzie: Z. G. (1) (został on powołany na przewodniczącego rady nadzorczej), powód, G. G. (1) i H. G. (trzej ostatni zostali powołani jako członkowie rady nadzorczej) na 3-letnią kadencję.

Do 31 marca 2006 r. Z. G. (1) wielokrotnie występował jako przewodniczący Rady Nadzorczej pozwanej.

11 kwietnia 2006 r. podczas Walnego Zgromadzenia pozwanej wybrano Radę Nadzorczą spółki w składzie: Z. G. (1), powód, G. G. (1) i H. G. (wszyscy zostali powołani jako członkowie rady nadzorczej) na 3-letnią kadencję. Gdyby ówczesnie wybrano przewodniczącego Rady Nadzorczej, stosowny zapis znalazłby się w protokole.

Od 11 kwietnia 2006 r. Rada Nadzorcza pozwanej spółki nie podjęła uchwały o wyborze przewodniczącego.

Podczas Walnego Zgromadzenia pozwanej z 17 grudnia 2007 r. Z. G. (1) zażądał zaprotokołowania jego oświadczenia, m.in. zgodnie z którym od 2 lat Rada Nadzorcza nie ma przewodniczącego.

Od września 2011 r. Z. G. (1) zaczął się tytułować jako przewodniczący Rady Nadzorczej

Dnia 31 grudnia 2008 r. podczas posiedzenia Rady Nadzorczej pozwanej, które jako przewodniczący otworzył Z. G. (1), jednogłośnie podjęto uchwałę, zgodnie z którą odwołano poprzedniego członka zarządu spółki (ust. 1) i z dniem 1 stycznia 2007 r. do zarządu spółki na stanowisko prezesa powołano A. J. (ust. 2); jednocześnie uchwalono w ust. 3, że sprzeciw choćby jednego z członków Rady Nadzorczej, zgłoszony radzie na piśmie, spowoduje wygaśnięcie jej mandatu i jej odwołanie bez potrzeby podejmowania oddzielnej uchwały. Taki zapis był wynikiem kompromisu między powodem i Z. G. (1), bez takiego zapisu A. J. nie zostałaby powołana do zarządu pozwanej.

Pismem z 13 maja 2011 r., doręczonym 16 czerwca 2011 r., powód zawiadomił Radę Nadzorczą pozwanej, że zgłasza sprzeciw co do dalszego sprawowania funkcji członka zarządu spółki przez A. J..

Pismem datowanym na 29 lipca 2011 r. powód wystosował do Z. G. (1) ofertę sprzedaży „pakietu akcji” serii (...) i B w pozwanej spółce w liczbie 42.735, za kwotę 18 mln zł; w ust. 6 zd. III wskazano, że z chwilą dojścia do powoda oświadczenia o przyjęciu oferty dochodzi do zawarcia umowy sprzedaży; zaś w ust. 8 zd. II i III oferty wskazano, że skuteczność nabycia akcji uzależniona jest od uzyskania zgody Rady Nadzorczej, a brak takiej zgody wyrażonej w formie uchwały spowoduje, że nabycie akcji stanie się nieważne; na koniec - w ust. 10 oferty - wskazano, że oświadczenie to stanowi ofertę w rozumieniu art. 66 § 1 KC. Jednocześnie powód pismem z tego samego dnia wystosował do Z. G. (1) ofertę kupna jego akcji za kwotę 17 mln zł.

H. G. nie wiedziała, że jej mąż-powód zamierzał zbyć te akcje. Brak informacji wynikał z pogorszenia się między małżonkami stosunków- ówczesnie nie mieszkali oni ze sobą.

Pismem z 1 sierpnia 2011 r. Z. G. (1) oświadczył, że nie przyjmuje oferty kupna jego akcji. Jednocześnie oświadczył, że jako nabywca przyjmuje ofertę sprzedaży akcji pozwanej w ilości 42.735 sztuk za kwotę 18 mln zł. Na koniec oświadczył on, że oczekuje, iż powód zdeponuje akcje w pozwanej Spółce w terminie 3 dni.

Małżonka powoda - H. G. nie wiedziała o tej umowie i tym samym nie wyrażała zgody na zbycie akcji przez powoda; także gdy dowiedziała się o umowie, nie wrażała na nią zgody.

Pismem z 27 sierpnia 2011 r. Z. G. (1) poinformował zarząd pozwanej, że przyjął ofertę sprzedaży akcji złożoną przez powoda; jednocześnie zwrócił się z prośbą o przygotowanie dokumentów akcji i księgi akcji.

W (...) z 16 sierpnia 2011 r. opublikowano ogłoszenie o zwołaniu walnego zgromadzenia pozwanej na 9 września 2011 r. Niezależnie od tego zgromadzenie zostało zwołane również poprzez wysłanie do akcjonariuszy listownie kserokopii (...).

5 września 2011 r. w księdze akcyjnej pozwanej, jako uprawnieni do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu z 9 września 2011 r., figurowali: powód, jako uprawniony z łącznie 46.685 akcji imiennych; H. G., jako uprawniona ze 100 akcji imiennych; Z. G. (1) jako uprawniony z 42.685 akcji imiennych i 100 akcji na okaziciela; G. G. (1), jako uprawniona ze 100 akcji imiennych.

Walne Zgromadzenie z 9 września 2011 r. otworzył Z. G. (1), oznaczony jako przewodniczący Rady Nadzorczej Spółki. Na tym zgromadzeniu Z. G. (1) oświadczył, że 1 sierpnia 2011 r. przyjął ofertę sprzedaży przez powoda 42.735 akcji, przy czym własność akcji na okaziciela przeszła na niego z dniem przyjęcia oferty, zaś własność akcji imiennych przejdzie na niego po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej.

Pismem z 1 października 2011 r., doręczonym 3 października 2011 r., powód wezwał zarząd pozwanej - na podstawie art. 328 § 5 KSH - do wydania mu, w terminie 7 dni, dokumentów akcji pozwanej „na okaziciela Serii (...) nr 001-350 (350 sztuk) i Serii (...) nr 901- 950 (50 sztuk) oraz akcji imiennych Serii (...) nr 42.336-82.670 (42.335 sztuk)” spełniających wymogi art. 328 § 1 i 2 KSH.

W odpowiedzi, pismem z 5 października 2011 r., pozwana poinformowała powoda, że nigdy nie wyemitowała części akcji wymienionych w jego piśmie, a więc zarząd nie może wydać akcji, których nie posiada.

Pismem z 14 października 2011 r., wysłanym również do powoda i pozwanej, H. G. poinformowała Z. G. (1), że nie nabył on w sposób ważny spornych akcji. H. G. uzasadniła to tym, że aporty, za które zostały nabyte akcje, pochodziły z majątku wspólnego małżonków, a więc i akcje weszły do majątku wspólnego. Zbycie akcji stanowiło czynność przekraczającą zwykły zarząd, a więc wymagało zgody H. G., która na koniec oświadczyła, że nie wyraża zgody na zbycie akcji.

Pismem z 18 października 2011 r., doręczonym 19 października 2011 r., powód wezwał pozwaną - na podstawie art. 407 § 1 KSH - do doręczenia listy akcjonariuszy. Jednocześnie powód wskazał, że Z. G. (1) nie był uprawniony do wykonywania praw z 50 akcji na okaziciela o nr: (...) -A950, albowiem akcje te objął powód i nie zostały one mu wydane, a więc nie mogły zostać złożone w spółce przez Z. G. (1).

W liście akcjonariuszy, uprawnionych do uczestnictwa na Walnym Zgromadzeniu pozwanej z 21 października 2011 r. ponownie m.in. wskazano, że powód jest uprawniony z 42.685 akcji imiennych, zaś Z. G. (1) z takiej samej ilości akcji imiennych i nadto 100 akcji na okaziciela. Również Walne Zgromadzenie z 21 października 2011 r. otworzył Z. G. (1), jako przewodniczący Rady Nadzorczej.

Pismem z 5 października 2011 r. A. J., jako prezes zarządu pozwanej, zaprosiła H. G. na posiedzenie Rady Nadzorczej pozwanej zwołane na 21 października 2011 r., którego przedmiotem miało być podjęcie uchwały o wyrażeniu zgody na nabycie przez Z. G. (1) akcji imiennych od powoda. Do pisma załączono jednocześnie ogłoszenie z (...) o zwołaniu Walnego Zgromadzenia na ten sam dzień. Także 21 października 2011 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej

pozwanej. Posiedzenie to otworzył Z. G. (1), który oświadczył, że działa jako przewodniczący - w odpowiedzi H. G. oświadczyła, że Z. G. (1) nie jest przewodniczącym Rady Nadzorczej. Gdy przystąpiono do głosowania nad uchwałą, zgodnie z którą „Rada Nadzorcza wyrażała zgodę na nabycie przez akcjonariusza Z. G. (1) akcji imiennych serii (...) o nr 001-350 oraz serii (...) o nr 42.336-84.370", za uchwałą głosowali Z. G. (1) i G. G. (1), zaś przeciw jej podjęciu głosowali powód i H. G.. Następnie Z. G. (1) oświadczył, że wobec równej ilości głosów za i przeciw uchwale, decyduje o jej podjęciu głos przewodniczącego Rady Nadzorczej (czyli jego), wobec czego stwierdził, że uchwała została podjęta.

30 listopada 2011 r. Z. G. (1) oświadczył, że na powyższym posiedzeniu Rady Nadzorczej omyłkowo wskazano końcowy numer akcji serii (...) jako 82.370, podczas gdy powinno być 84.670 i następnie oświadczył, że omyłkę tę prostuje.

Pismem z 16 listopada 2011 r. powód wystąpił do zarządu pozwanej o doręczenie aktualnego odpisu księgi akcyjnej. Jednocześnie, z ostrożności, powód zgłosił sprzeciw co do ewentualnego zamiaru wpisania Z. G. (1), jako nabywcy akcji imiennych, jak również akcji na okaziciela.

Wg księgi akcji imiennych pozwanej na 18 listopada 2011 r. i 28 listopada 2011 r. obaj powód i Z. G. (1) były uprawnieni z 42.685 akcji imiennych każdy .

Wg listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa na Walnym Zgromadzeniu powódki w dniu 30 listopada 2011 r., powód był uprawniony z 300 akcji serii (...) o nr (...) - (...), zaś Z. G. (1) z łącznie 85.170 akcji, w tym wszystkich akcji na okaziciela ((...) - (...)) i części akcji imiennych, jakie były przedmiotem oferty sprzedaży przez powoda - wszystkich akcji serii (...) oraz akcji serii (...) o nr (...) - 84.370.

Według aktualnej księgi akcji pozwanej spółki to Z. G. (1) jest uprawniony ze spornych akcji. Pozwana nie informowała powoda o zamiarze dokonania zmian w księdze akcyjnej.

Aktualnie pozwana wydała Z. G. (1) nie tylko pierwotnie objęte przez niego akcje, lecz również: 350 akcji imiennych serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670. 1 września 2011 r. Z. G. (1) pokwitował odbiór akcji pozwanej o nr (...) - A950 i (...) - (...), zaś 1 grudnia 2011 r. pokwitował odbiór akcji pozwanej o nr (...) - A350 i B 42.336- B 84.670.

Oddalając powództwo Sąd Okręgowy podniósł w pierwszej kolejności, że wobec treści art. 479⁴ § 2 zd. 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 2 maja 2012 roku bezskuteczne było rozszerzenie powództwa, dokonane w piśmie procesowym z dnia 17 stycznia 2012 roku, podobnie jak i wnioski o wezwanie do udziału w sprawie Z. G. (1) na podstawie art. 195 § 1 KPC. W sprawach gospodarczych art. 194-196 i art. 198 KPC nie były stosowane. Z tym względów wnioski o dopozwanie został oddalony postanowieniem z 19 stycznia 2012 r.

Oddalając żądanie nakazania stronie pozwanej wydania powodowi dokumentów 350 akcji imiennych serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670 Sąd Okręgowy podniósł, że k.s.h. wyraźnie odróżnia wydanie dokumentu akcji od przeniesienia jego posiadania (uzasadnienie wyroku SN z 27 kwietnia 2007 r. I CSK 11/07, OSNC nr 5 z 2008 r., poz. 51). Żądanie z art. 328 § 5 k.s.h., współnik może skierować do spółki w terminie miesiąca od dnia jej rejestracji (wydanie pierwotne) i należy je odróżnić od roszczenia windykacyjnego o wydanie funkcjonujących już w obrocie zmaterializowanych dokumentów akcji. To drugie roszczenie zmierza w istocie do przeniesienia posiadania już wydanego dokumentu akcji- właściciel akcji (uprawniony materialnie) kieruje żądanie wydobywcze do aktualnego posiadacza akcji (uprawnionego formalnie); roszczenie to w oczywisty sposób winno więc być kierowane nie wobec spółki, która wydała akcje, lecz wobec osoby, w której władaniu akcje te aktualnie pozostają (posiadaczowi niebędącemu właścicielem). Oznacza to, że powód winien żądać wydania akcji od ich aktualnego posiadacza - Z. G. (1). Nie mógł zaś żądać ich wydania od pozwanej, albowiem ona już dokonała wydania dokumentów akcji.

Poza tym Sąd meriti wskazał jednak, że akcje powód nabył w trakcie trwania majątkowej wspólności małżeńskiej, a więc wchodziły one do majątku wspólnego. Sprzedaż udziałów o wartości ponad kilkunastu mln zł, a więc rozporządzenie nimi, stanowi czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu i do jej ważnego dokonania konieczna

była zgoda małżonki powoda. H. G. nie tylko takiej zgody nie wyraziła, ale wręcz sprzeciwiała się takiej czynności. Sprzedaż przez powoda akcji pozwanej została uznana za nieważną. (art. 37 § 1 KRO w brzmieniu redakcyjnym i numeracji obowiązujących do 19 stycznia 2005 r.).

Niezależnie od tego ważność zbycia akcji imiennych w pozwanej spółce uzależniona była od zgody Rady Nadzorczej, a zgoda taka nie została skutecznie wyrażona więc także z tego powodu zbycie tych akcji przez powoda było nieważne.

Jak wynikało z oferty, dotyczyła ona pakietu akcji. Co oznacza, że akcje te miały i mogły jedynie zostać zbyte w całości. Przy nieważności zbycia akcji imiennych niewiadomym jest, w jaki sposób miałyby nastąpić ustalenie ceny akcji imiennych i ceny akcji na okaziciela.

Jeśli chodzi o ustalenie, że A. J. nie jest prezesem zarządu pozwanej, ponieważ została skutecznie odwołana albo nie została skutecznie powołana Sąd Okręgowy wskazał, że po pierwsze powód nie ma interesu prawnego w tak określonym żądaniu ani jako akcjonariusz, ani jako członek Rady Nadzorczej, a po drugie powód nie udowodnił, że A. J. została w sposób wadliwy powołana do zarządu, ani że została z tej funkcji skutecznie odwołana .

Jeśli chodzi o uchwałę, powołującą A. J. do zarządu pozwanej to Sąd Okręgowy ocenił, że w jej treści wskazano, że sprzeciw choćby jednego z członków Rady Nadzorczej, zgłoszony na piśmie, spowoduje wygaśnięcie mandatu i odwołanie bez potrzeby podejmowania oddzielnej uchwały. Uchwała ta jednak w zakresie przyznającym członkom Rady Nadzorczej prawo do odwołania członka zarządu bez konieczności podjęcia w tym przedmiocie uchwały przez Radę Nadzorczą, jako sprzeczna z art. 368 § 4 KSH jest w części nieważna (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h.). Za uznaniem za ważną uchwały w pozostałym zakresie przemawiał przede wszystkim wzgląd na bezpieczeństwo obrotu. Stwierdzenie nieważności uchwały powołującej członka zarządu pozwanej mogłoby wywołać niekorzystne konsekwencje w obrocie, choćby w postaci podważania wszelkich umów zawieranych przez spółkę w przeciągu ostatnich 5 lat.

O kosztach procesu Sąd orzekł z zastosowaniem zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wykraczającą poza swobodną, a przez to zupełnie dowolną i arbitralną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, iż:

a. dokumenty, które (jak twierdzi pozwana spółka - w dniu 1 grudnia 2011 r.) wydane zostały Z. G., który nie był akcjonariuszem uprawnionym z 350 akcji imiennych o nr serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670, inkorporują prawa akcyjne przysługujące powodowi w związku z objęciem akcji w podwyższonym kapitale zakładowym pozwanej spółki, co uniemożliwia realizację przysługującego powodowi wobec pozwanej spółki prawa żądania wydania dokumentów akcji,

b. to że A. J. jest, bądź nie, członkiem zarządu pozwanej spółki nie wpływa nijak na prawa i obowiązki powoda jako członka zarządu tej samej spółki, ponieważ powód nigdy nie był członkiem zarządu pozwanej i nawet nie twierdził, że był;

c. stwierdzenie nieważności uchwały powołującej członka zarządu pozwanej mogłoby wywołać niekorzystne konsekwencje w obrocie, choćby w postaci podważenia wszystkich umów zawieranych przez spółkę w przeciągu ostatnich 5 lat bez wskazania chociażby przykładów istnienia takiego zagrożenia.

2. Naruszenie prawa materialnego, w postaci:

a. art. 328 § 5 k.s.h. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że dokumenty wydane Z. G., który nie był akcjonariuszem uprawnionym z 350 akcji imiennych o nr serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670, stanowią dokument akcji, co prowadzi do zaistnienia w obrocie prawnym akcji, jako papierów wartościowych w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych, a przez to (choć uprawnionego z akcji to jednak) pozbawia powoda możliwości żądania wobec pozwanej spółki wydania dokumentów akcji inkorporujących te prawa;

b. art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie do oceny zachowania pozwanej spółki, która:

- pomimo niepoinformowania powoda o zamiarze wykreślenia go z księgi akcyjnej pozwanej spółki (który to obowiązek wynika z bezwzględnie obowiązującego przepisu art. 341 § 4 k.s.h.),
- pomimo pisemnego sprzeciwu powoda, co do jego ewentualnego wykreślenia z księgi akcyjnej pozwanej spółki dokonała takiego wykreślenia,
- pomimo (zawartego w piśmie z dnia 1 października 2011 r.) żądania powoda skierowanego do spółki w trybie art. 328 § 5 k.s.h. nie wydała mu dokumentów akcji związanych z jego uczestnictwem w pozwanej spółce,
- w dniu 1 grudnia 2013 r. wydała Z. G., który nie był akcjonariuszem uprawnionym z 350 akcji imiennych o nr serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670, a więc osobie nieuprawnionej dokumenty, którym nadała pozór dokumentu akcji przysługujących powodowi i wnosząc o oddalenie powództwa w tym zakresie w niniejszej sprawie nadal odmawia wydania mu dokumentów akcji, co uniemożliwia powodowi realizację przysługującego mu uprawnienia w oparciu o art. 328 § 5 k.s.h.;

c. art. 189 kpc przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu, że A. J. nie ma mandatu do sprawowania funkcji prezesa Zarządu pozwanej spółki;

d. art. 58 § 3 kc w zw. z art. 368 § 4 ksh przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że uchwała Rady Nadzorczej z 31.12.2006 r. jest ważna mimo, iż z okoliczności sprawy wynika, że bez zawartych w niej postanowień dotkniętych nieważnością nigdy nie zostałyby podjęte;

e. art. 65 § 1 i 2 kc w zw. z art. 370 § 1 k.s.h. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie przy interpretacji uchwały Rady Nadzorczej z 31.12.2006 r. okoliczności, w jakich została podjęta, zasad współzycia społecznego oraz zgodnego zamiaru stron i celu uchwały;

f. art. 94 kc przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że przewidziana w uchwale Rady Nadzorczej z 31.12.2006 r. możliwość odwołania z zarządu A. J. na skutek sprzeciwu chociażby jednego członka Rady, była warunkiem rozwiązującym przeciwnym ustawie;

g. art. 89 kc przez jego niewłaściwą wykładnię podczas interpretacji pkt 3 uchwały RN z 31.12.2006 r. gdy stwierdzone zostało, że od „złożenia oświadczenia przez członka Rady Nadzorczej uzależnione było ziaśnienie określonego skutku prawnego - powołania A. J. do zarządu” -

w żadnym wypadku bowiem nie można zasadnie wywodzić, że powołanie do zarządu było uzależnione od złożenia sprzeciwu członka rady nadzorczej.

W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i nakazanie pozwanej spółce wydania powodowi dokumentów 350 akcji imiennych serii (...) nr 001 - 350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901 - 950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336 - 84.670 oraz ustalenie, że A. J. nie ma mandatu do sprawowania funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki, co najmniej od dnia 13 maja 2011 r.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze.

Sąd Apelacyjny zważył :

Poddając orzeczenie Sądu Okręgowego kontroli instancyjnej Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacyjnych tak w zakresie naruszenia prawa procesowego, jak i materialnego, co skutkowało oddaleniem apelacji powoda na podstawie art. 385 k.p.c.

W pierwszej kolejności należało poddać analizie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., obejmujący dowolną ocenę dowodów. Ocena prawidłowości zastosowanych przepisów prawa materialnego może być dokonana wyłącznie po uprzednim stwierdzeniu, że ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku, zostały poczynione zgodnie z obowiązującą procedurą.

Podkreślenia wymaga, że zarzut przekroczenia zasady swobodnej oceny materiału dowodowego nie może zostać uznany za skuteczny, kiedy polega na zaprezentowaniu własnych, korzystniejszych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej oceny materiału dowodowego (tak: postanowienie SN z 10 lutego 2002 r., sygn. II CKN 572/99). Pamiętać bowiem należy, że na sądzie ciąży obowiązek wyłącznie wyciągnięcia w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wniosków logicznie poprawnych, zaś w zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego ustawodawca przyznał sądowi swobodę, pod warunkiem, że ocena ta nie jest jednak sprzeczna ze wskazaniami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. Zatem jedynie w sytuacji, kiedy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo zasady doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to tylko wtedy przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak: SN w wyroku z 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00).

Sąd Okręgowy w sposób wnikliwy i rzetelny zgromadził niezbędny dla potrzeb rozstrzygnięcia sprawy materiał dowodowy, dokonał jego trafnej i wszechstronnej oceny, która nie jest oceną dowolną i poczynił na jego podstawie trafne ustalenia faktyczne.

Dokonaną przez Sąd I instancji ocenę materiału dowodowego i poczynione ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za podstawę rozstrzygnięcia w ramach kontroli instancyjnej zaskarżonego przez powoda wyroku.

Jeśli chodzi o zarzut , dotyczący wpływu na prawa i obowiązki powoda jako członka zarządu spółki faktu bycia członkiem zarządu pozwanej Spółki (...), to apelujący bazuje na oczywistym lapsusie Sądu Okręgowego, bowiem w sprawie oczywistym jest, że Sąd Okręgowy dokonywał oceny wpływu tej okoliczności na sytuację powoda, jako akcjonariusza i członka Rady Nadzorczej, a nie zarządu. Z akt sprawy jednoznacznie wynika, że powód członkiem zarządu pozwanej Spółki nigdy nie był i nigdy nie twierdził , że był. Treść uzasadnienia wyroku w tej kwestii nie budzi żadnych wątpliwości. W zdaniu poprzedzającym cytowany wywód Sąd Okręgowy wskazał prawidłowo na prawa powoda, jako członka Rady Nadzorczej.

Zarzut obejmujący możliwość niekorzystnych konsekwencji w obrocie, gdyby stwierdzić nieważność uchwały powołującej A. J. na stanowisko członka zarządu pozwanej Spółki nie jest de facto zarzutem związanym z oceną materiału dowodowego, a polemiką z rozważaniami Sądu, dotyczącymi skutków uwzględnienia powództwa, także z punktu widzenia zasady pewności obrotu .

Kolejny zarzut, obejmujący walor dokumentów wydanych Z. G. (1) przez Spółkę jest ściśle powiązany z zarzutem naruszenia przepisu art. 328 § 5 k.s.h. i jego faktycznie dotyczy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny pragnie odwołać się do poglądów wyrażonych już przez Sąd Apelacyjny w tej sprawie dwukrotnie przy rozpoznawaniu zażaleń: na postanowienie z dnia 19 stycznia 2012 roku odmawiające udzielenia dodatkowego zabezpieczenia oraz postanowienie z dnia 14 czerwca 2012 roku, oddalające kolejny wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez nakazanie zarządowi (...) S.A. wpisanie A. G. do księgi akcji jako akcjonariusza,

posiadającego 350 akcji imiennych serii (...) nr 001-350, 50 akcji na okaziciela serii (...) nr 901-950 i 42.335 akcji imiennych serii (...) nr 42.336-84.670 (syg. akt I ACz 528/12 i (...))

Sąd Apelacyjny zwrócił już wcześniej uwagę na to, że powód wywodzi roszczenie o wydanie akcji z art. 328 § 5 k.s.h. Z istoty swej roszczenie to ma na celu pierwotne pozyskanie zmaterializowanego dokumentu akcji (papieru wartościowego) od jego wystawcy. Uprawnionym jest co do zasady akcjonariusz, będący założycielem spółki. Przepis dotyczy wydania dokumentów akcyjnych, a nie praw akcyjnych. Prawo podmiotowe akcjonariusza istnieje niezależnie od istnienia dokumentu, a jego wydanie nie warunkuje możliwości wykonywania praw akcyjnych. Dozwolone jest przenoszenie praw udziałowych przed wydaniem dokumentów akcji. Do momentu wystawienia dokumentu akcji ewentualne przeniesienie prawa majątkowego z akcji nie podlega reżimowi obrotu papierów wartościowych, a następuje w drodze zmiany wierzyciela, uregulowanej w art. 509 i nast. k.c. Wówczas na nabywcę przechodzi prawo żądania wydania dokumentu akcji. Powód mógłby zrealizować uprawnienie wynikające z art. 328 § 5 k.s.h, gdyby nie oferta zbycia akcji, złożona Z. G. (1). Nie ulega wątpliwości, że A. G. nie żądał od pozwanej Spółki wydania mu dokumentów akcji przed złożeniem oferty ich zbycia. Od roszczenia wywodzonego z treści art. 328 § 5 k.s.h należy odróżnić roszczenie windykacyjne o wydanie funkcjonujących w obrocie zmaterializowanych dokumentów akcji , którym przypisuje się przymiot rzeczy w rozumieniu art. 45 k.c. Przesłanki zasadności obu roszczeń są ukształtowane odmiennie. Sąd Apelacyjny już poprzednio wskazał, że skoro dokumenty akcji zostały przez zarząd pozwanej Spółki wystawione i wydane innej osobie to wątpliwe jest dostateczne uprawdopodobnienie roszczenia wywodzonego z treści art. 328 § 5 k.s.h.

Art. 328 § 5 k.s.h. dotyczy wyłącznie dokumentów akcji, a nie praw akcyjnych. Powód nie skierował skutecznie roszczenia o wydanie dokumentów akcji przeciwko nabywcy akcji i posiadaczowi dokumentów akcji, choć taka potrzebę dostrzegał formułując wniosek o dopozwanie Z. G. (1). (wniosek z przyczyn formalnych został oddalony). Zasadnie Sąd Okręgowy przyjął, że roszczenie powoda jest de facto roszczeniem windykacyjnym, kiedy to właściciel akcji (uprawniony materialnie) winien skierować żądanie wydobywcze do aktualnego posiadacza akcji (uprawnionego formalnie). Roszczenie winno być skierowane nie przeciwko Spółce, która wydała akcje, ale przeciwko temu kto nimi włada.

Wobec powyższego zarzut naruszenia przez Sąd art. 328 §5 k.s.h., połączony z odmienną oceną waloru wydanych Z. G. (1) dokumentów nie mógł się ostać.

Zarzut apelującego związany z niezastosowaniem do oceny zachowania strony pozwanej art. 5 k.c. także nie może odnieść skutku. Sąd Okręgowy uwzględnił bowiem zachowania strony pozwanej , rozpatrywane przez apelującego jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i dokonał ich oceny, nie wyciągając jednak tak daleko idących wniosków jak apelujący. Passus apelacji poświęcony ocenie zachowania strony pozwanej przez pryzmat klauzuli generalnej (bez bliższego sprecyzowania) zmierza do uwzględnienia art. 5 k.c. jako podstawy roszczeń powoda, a to nie jest dopuszczalne. Nie może także dokonana ocena odrywać się od treści rozpatrywanych roszczeń.

Przechodząc do dalszych zarzutów należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu, że A. J. nie ma mandatu do sprawowania funkcji prezesa zarządu pozwanej Spółki ani jako akcjonariusz, ani jako członek Rady Nadzorczej. Zgodnie z art. 368 § 1 k.s.h. - zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę, zgodnie zaś z art. 382 § 1 i 4 KSH - Rada Nadzorcza jest organem sprawującym stały nadzór nad działalnością spółki i może badać wszystkie jej dokumenty, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki. Większość uchwał Rady Nadzorczej jest w związku z tym skierowana do zarządu spółki i jego poszczególnych członków. Przyznanie każdemu akcjonariuszowi legitymacji do kwestionowania uchwał rady nadzorczej mogłoby w poważnym stopniu utrudnić prawidłowe prowadzenie przez spółkę jej statutowej działalności. Każdy akcjonariusz ma niewątpliwie interes prawny w zaskarżeniu uchwały rady nadzorczej, jeżeli uchwała ta wywołuje skutki w sferze jego praw członkowskich, nie wystarczy samo dążenie akcjonariusza do prawidłowego kształtowania ładu organizacyjnego spółki.

Powód jako akcjonariusz może realizować swe prawa przez udział w walnych zgromadzeniach i głosowaniach nad poszczególnymi uchwałami, rzutującymi istotnie na sytuację spółki, może wpływać na kształt Rady Nadzorczej, a ta z kolei na obsadę zarządu. Powód tych praw pozbawiony nie jest, o ile porusza się obszarze dopuszczonym przez prawo. To czy A. J. jest czy nie jest członkiem zarządu pozwanej Spółki nie wpływa na sferę praw i obowiązków powoda ani jako akcjonariusza, ani członka rady nadzorczej. Wniosek Sądu I instancji o braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia, że A. J. nie jest prezesem zarządu pozwanej, ponieważ została skutecznie odwołana albo nie została skutecznie powołana jest jak najbardziej prawidłowy i uzasadniony okolicznościami sprawy.

Sąd Apelacyjny nie podzielił też zarzutów apelującego, dotyczących uchwały Rady Nadzorczej z dnia 31 grudnia 2006 roku, obejmujących naruszenie art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 368 § 4 k.s.h., art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 370 § 1 k.s.h., art. 94 i 89 k.c.

W treści uchwały z dnia 31 grudnia 2006 roku, powołanej w stanie faktycznym wskazano, że sprzeciw choćby jednego z członków Rady Nadzorczej, zgłoszony radzie na piśmie, spowoduje wygaśnięcie mandatu A. J., jako prezesa zarządu i jej odwołanie bez potrzeby podejmowania oddzielnej uchwały. Przepis art. 368 § 4 k.s.h. stanowi, że członków zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza, chyba że statut spółki stanowi inaczej; członek zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach także przez walne zgromadzenie. W statucie pozwanej Spółki nie znalazły się inne zasady powoływania i odwoływania zarządu. Oznacza to, że uchwała w zakresie przyznającym członkom Rady Nadzorczej prawo do odwołania członka zarządu bez konieczności podjęcia w tym przedmiocie uchwały przez Radę Nadzorczą pozostaje w sprzeczności z przywołanym art. 368 § 4 k.s.h., powoduje odformalizowanie czynności odwołania zarządu spółki wobec odstąpienia od formy uchwały i uzależnienie prawidłowego funkcjonowania pozwanej Spółki od jednostkowej woli członka Rady Nadzorczej. Spółka od tego momentu traci stabilizację. Treść ust. 3 uchwały z dnia 31 grudnia 2006 roku powoduje, że dla oceny skutków jej sprzeczności z art. 368 § 4 k.s.h. należy sięgnąć do treści art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h.

Art. 58 § 3 k.c. pozwala na przyjęcie konstrukcji częściowej nieważności- jeżeli nieważnością dotknięta jest tylko część czynności prawnej – tu właśnie w zakresie uprawnienia każdego z członków Rady Nadzorczej do jednostronnego odwołania członka zarządu. Treściowo i formalnie obydwie postanowienia uchwały mogłyby stanowić przedmiot odrębnych czynności prawnych w formie oddzielnych uchwał Rady Nadzorczej. To powoduje, że uznanie postanowienia przewidującego odwołanie A. J. z funkcji członka zarządu Spółki w formie sprzeciwu, złożonego jednoosobowo przez członka Rady Nadzorczej może zostać uznane za nieważne bez uszczerbku dla ważności postanowienia o jej powołaniu. Okoliczność, że członkowie Rady Nadzorczej zawarli porozumienie, którego skutkiem były zapisy uchwały z dnia 31 grudnia 2006 roku nie uzasadniało sporządzenia uchwały w treści zmierzającej do obejścia przepisów bezwzględnie obowiązujących. Za uznaniem za ważną uchwały w pozostałym zakresie przemawiały także względy pewności obrotu.

Jeśli chodzi o potraktowanie zapisu zawartego w ustępie 3 uchwały z 31 grudnia 2008 r. jako zastrzeżenia warunku to należy wskazać, że skoro od jego zaistnienia uzależnione było nastąpienie określonego skutku prawnego (odwołania A. J. z zarządu), warunek ten należało uznać za rozwiązujący, acz nie zastrzeżony skutecznie, bo sprzeczny z ustawą. (nieskuteczny zarzut naruszenia treści art. 94 k.c.) Zarzut apelacji, obejmujący naruszenie art. 89 k.c. także bazuje na nieprecyzyjnym fragmencie wyводу Sąd I instancji. W sposób oczywisty z wyvodu wynika, że od złożenia oświadczenia członka Rady Nadzorczej uzależnione było nastąpienie określonego skutku prawnego, przy czym chodziło o odwołanie A. J. z funkcji prezesa zarządu, a nie jej powołanie.

Wobec tego należało uznać, że A. J. nie tylko została skutecznie powołana do zarządu pozwanej, ale i nie została odwołana.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda, obciążając go, jako stronę przegrywającą, kosztami postępowania apelacyjnego (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.) Wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej zostało ustalone na podstawie § 6 pkt. 7 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu / t. jedn. Dz. U. z 2013 poz. 461/